

Úterý, 27. září 2011

Pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin

P7_TA(2011)0410

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 27. září 2011 o rámci politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin (2010/2100(INI))

(2013/C 56 E/08)

Evropský parlament,

- s ohledem na povinnosti stanovené v Mezinárodním paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech, jehož smluvními stranami jsou všechny členské státy Evropské unie, a zejména s ohledem na článek 11 tohoto paktu o právu na výživu,
- s ohledem na cíl Světového potravinového summitu z roku 1996 (Římské prohlášení) snížit do roku 2015 počet lidí trpících hladem o polovinu,
- s ohledem na rozvojové cíle tisíciletí přijaté na summitu tisíciletí OSN v září roku 2000, a zejména na rozvojový cíl tisíciletí č. 1 týkající se vymýcení extrémní chudoby a hladu,
- s ohledem na zvláštní zasedání Rady OSN pro lidská práva o negativním dopadu, který má na uplatňování práva na výživu zhoršující se světová potravinová krize způsobená mimo jiné rychle rostoucími cenami potravin, které se konalo dne 22. května 2008 v Ženevě,
- s ohledem na společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Evropské komise o humanitární pomoci Evropské unie nazvané „Evropský konsenzus o humanitární pomoci“,
- s ohledem na Úmluvu o potravinové pomoci podepsanou v Londýně dne 13. dubna 1999, jejímž cílem je přispět k celosvětovému zajištění potravin a zlepšení schopnosti mezinárodního společenství reagovat na nouzové situace a jiné potřeby rozvojových zemí v oblasti výživy,
- s ohledem na prohlášení světového summitu o zajišťování potravin z roku 2009 a na nezávazné pokyny, které připravuje FAO pro odpovědné řízení využívání půdy a jiných přírodních zdrojů,
- s ohledem na nezávazné pokyny pro podporu progresivního uplatňování práva na přiměřenou výživu v kontextu zajištění potravin uvnitř jednotlivých států,
- s ohledem na interinstitucionální zprávu pro skupinu G20 o kolísání cen potravin, nazvanou „Kolísání cen na potravinových a zemědělských trzích: Politická řešení“, která byla dne 2. června 2011 předána francouzskému předsednictví skupiny G20;
- s ohledem na obecné zásady EU v oblasti pozemkové politiky z listopadu 2004,
- s ohledem na společnou publikaci OECD a FAO „Zemědělský výhled OECD a FAO na období 2011 - 2020“, vydanou dne 17. června 2011;
- s ohledem na Maputské prohlášení o zemědělství a zajištění potravin podepsané v roce 2003, v němž se vlády afrických zemí zavázaly, že minimálně 10 % svých ročních vnitrostátních rozpočtových prostředků věnují na zemědělství,

Úterý, 27. září 2011

- s ohledem na zprávu Světové banky o světovém vývoji v roce 2008 nazvanou „Zemědělství pro rozvoj“,
- s ohledem na sdělení Komise nazvané „Budoucnost SZP do roku 2020“,
- s ohledem na nejnovější dvouletou zprávu FAO o výhledech v oblasti potravin (červen 2011),
- s ohledem na zprávu Mezinárodního panelu pro hodnocení zemědělských technologií a vědy pro rozvoj (IAASTD), která byla zveřejněna dne 15. dubna 2008,
- s ohledem na společné prohlášení o zajišťování potravin ve světě přijaté v L'Aquila dne 10. července 2009,
- s ohledem na iniciativu OSN o minimální úrovni sociální ochrany,
- s ohledem na Úmluvu Organizace spojených národů o mořském právu z roku 1982,
- s ohledem na Kodex chování pro odpovědný rybolov vydaný FAO v roce 1995,
- s ohledem na výroční zprávu FAO o stavu světového rybolovu a akvakultury z roku 2010,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1337/2008 ze dne 16. prosince 2008, kterým se zřizuje nástroj rychlé reakce na rostoucí ceny potravin v rozvojových zemích ⁽¹⁾,
- s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin“ (KOM(2010)0127) přijaté dne 31. března 2010 a na závěry Rady přijaté dne 10. května 2010,
- s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Humanitární potravinová pomoc“ (KOM(2010)0126) přijaté dne 31. března 2010 a na závěry Rady přijaté dne 10. května 2010,
- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2007 o rostoucích cenách krmiv a potravin ⁽²⁾, na své usnesení ze dne 22. května 2008 o rostoucích cenách potravin v EU a v rozvojových zemích ⁽³⁾ a na své usnesení ze dne 17. února 2011 o rostoucích cenách potravin ⁽⁴⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 29. listopadu 2007 o podpoře afrického zemědělství – návrh rozvoje zemědělství a zajišťování potravin v Africe ⁽⁵⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. ledna 2009 o společné zemědělské politice a o zajišťování potravin ve světě ⁽⁶⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 26. listopadu 2009 o summitu FAO a zajišťování potravin ⁽⁷⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 18. května 2010 o soudržnosti politik EU ve prospěch rozvoje a koncepci oficiální rozvojové pomoci plus ⁽⁸⁾,
- s ohledem na usnesení Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU o zajišťování potravin přijaté v Kinshase dne 4. prosince 2010 ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 354, 31.12.2008, s. 62.

⁽²⁾ Úř. věst. C 263E, 16.10.2008, s. 621.

⁽³⁾ Úř. věst. C 279E, 19.11.2009, s. 71.

⁽⁴⁾ Přijaté texty, P7_TA(2011)0071.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 297E, 20.11.2008, s. 201.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 46E, 24.2.2010, s. 10.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 285 E, 21.10.2010, s. 69.

⁽⁸⁾ Úř. věst. C 161E, 31.5.2011, s. 47.

⁽⁹⁾ Přijaté texty, AKT-EU /100.879/10/fin.

Úterý, 27. září 2011

- s ohledem na osm doporučení skupině G20, která dne 29. ledna 2011 zveřejnil zvláštní zpravodaj OSN pro právo na výživu,
 - s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro právo na potraviny s názvem Agroekologie a právo na potraviny, která byla dne 8. března 2011 předložena Radě OSN pro lidská práva,
 - s ohledem na článek 208 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj a stanovisko Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A7-0284/2011),
- A. vzhledem k tomu, že podle údajů FAO se počet lidí trpících hladem pohyboval v roce 2010 kolem 925 milionů, vzhledem k tomu, že celosvětově trpí podvýživou 26 % dětí mladších pěti let a více než třetina úmrtí dětí do pěti let je zapříčiněna podvýživou, vzhledem k tomu, že pouhá polovina všech rozvojových zemí (62 z 118) pravděpodobně naplní rozvojové cíle tisíciletí; vzhledem k tomu, že světový hospodářský propad, vzestup cen potravin a paliv přinesly zhoršení potravinové situace v mnoha rozvojových zemích, zejména těch nejméně rozvinutých, čímž se částečně smazal pokrok v oblasti zmírňování chudoby, jehož bylo dosaženo v posledním desetiletí;
- B. vzhledem k tomu, že hlad a podvýživa jsou hlavními příčinami úmrtnosti ve světě a jsou velkými hrozbami pro světový mír a bezpečnost,
- C. vzhledem k tomu, že podle posledního indexu cen potravin vydaného v lednu 2011 organizací FAO ceny potravin od srpna 2010 měsíc od měsíce stále stoupají, a pokračují tak v trendu posledního desetiletí, přičemž ceny jsou nyní vyšší, než byla jejich maximální úroveň v roce 2008; vzhledem k tomu, že volatilita cen komodit má velký dopad na země s nízkými příjmy a nejchudší a nejvíce vyloučené skupiny obyvatel rozvojových zemí,
- D. vzhledem k tomu, že se očekává, že globální poptávka po zemědělských produktech vzroste do roku 2050 o 70 % a že bude třeba je produkovat s využitím méně vody a pesticidů, na menší dostupné zemědělské ploše a s použitím udržitelných agro-ekologických výrobních metod, a vzhledem k tomu, že počet obyvatel planety má do té doby dosáhnout devíti miliard; a vzhledem k tomu, že problém nedostatku potravin je ještě více vyhrcován spekulacemi s komoditami, degradací půdy, nedostatkem vody, změnou klimatu, skupováním půdy v globálním měřítku a nejasnostmi ohledně vlastnictví půdy zejména v případě nejchudších a nejzranitelnějších skupin společnosti, globálními monopoly s osivy, poptávkou po biopalivech a energetickými politikami,
- E. vzhledem k tomu, že 85 % odhadované světové populace ryb je buď plně loveno, nadměrně loveno či vyčerpáno, přičemž závislost na rybách jako zdroji živočišných proteinů činí v zemích s nízkými příjmy a nedostatkem potravin podle zprávy FAO o stavu světového rybolovu a akvakultury z roku 2010 nejméně 20 %,
- F. vzhledem k tomu, že zemědělství poskytuje práci a živobytí více než 70 % pracovní síly v rozvojových zemích, a to zejména ženám, vzhledem k tomu, že Světová banka odhaduje, že růst v zemědělském odvětví je dvakrát účinnější při omezování chudoby než růst v jiných odvětvích, ale také s ohledem na význam investic do venkovských odvětví mimo zemědělství a na tvorbu pracovních míst,

Úterý, 27. září 2011

- G. vzhledem k doloženému potenciálu malých a středně velkých zemědělských systémů pro zvyšování celkové produkce potravin a vzhledem k tomu, že zaměření výroby výhradně na vývoz mívá v rozvojových zemích negativní dopady, a to zejména na ženy pracující v drobném zemědělství,
- H. vzhledem k tomu, že ochrana soukromého vlastnictví a právní stát jsou základními předpoklady pro nárůst soukromých investic do zemědělství,
- I. vzhledem k tomu, že zvýšení zemědělské produkce v rozvojových zemích v závažné míře brání skutečnost, že drobní zemědělci nemají dostatečný přístup k úvěrům či mikroúvěrům na investice do kvalitnějších osiv, hnojiv a zavlažovacích systémů, vzhledem k tomu, že stát hraje pro udržitelný rozvoj a budování výrobních a procesních kapacit klíčovou roli,
- J. vzhledem k tomu, že podíl oficiální rozvojové pomoci (ODA) přidělovaný v mezinárodním měřítku na zemědělství se během posledních třech desetiletí výrazně snížil,
- K. vzhledem k brzké reakci EU na potravinovou krizi v roce 2008 prostřednictvím vytvoření potravinového nástroje, vzhledem k tomu, že dopad těchto opatření na strukturální příčiny hladu a nedostatku potravin a na malé a střední rodinné zemědělské podniky – zejména na ty vedené ženami –, lze jen stěží změřit, domnívá se, že další rozšíření tohoto potravinového nástroje či další vyčlenění finančních prostředků pro tento nástroj by neměly být automatické, nýbrž by o nich mělo být rozhodováno na základě nezávislého posouzení dopadu účinnosti vyplácení finančních prostředků z hlediska zlepšování zabezpečování potravin ve všech přijímajících zemích;
- L. vzhledem k tomu, že důsledky podvýživy, například špatný růst plodu či zakrnění v prvních dvou letech života, způsobují nezvratné poškození, včetně menšího vzrůstu v dospělosti, nižšího dosaženého vzdělání, nižšího příjmu v dospělosti a nižší porodní váhy potomků, což je nutné stále vnímat jako zásadní překážku udržitelnému rozvoji v mnoha jižních zemích;
- M. vzhledem k tomu, že od roku 2008 je opět kladen politický důraz na zabezpečování potravin, který vede ke znásobení počtu iniciativ na mezinárodní úrovni požadujících komplexní světovou strategii;

Politický rámec EU pro zabezpečení potravin a výživy: systém udržitelného zemědělství, založený na dodržování lidských práv

1. zdůrazňuje, že hladem trpí nepřijatelné množství lidí, a vyjadřuje politování nad tím, že snahy, které byly v tomto směru na mezinárodní úrovni vyvinuty, dosud výrazně pokulhávají za rozvojovým cílem tisíciletí č.1; vyzývá k rychlému jednání s cílem splnit mezinárodně platné závazky a přeměnit právo na přiměřenou a hodnotnou výživu ve skutečnost;
2. zdůrazňuje, že politická stabilita je nezbytným předpokladem pro lepší zabezpečení potravin, a vyzývá proto všechny zúčastněné strany, aby projevíly politickou vůli potřebnou k zajištění této stability;
3. vítá sdělení Komise týkající se rámce politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin; domnívá se nicméně, že světová potravinová krize představuje kromě zvěšujícího se humanitárního problému nebyvalých rozměrů zásadní hrozbu pro mír a bezpečnost ve světě a že, ačkoliv je třeba uznat, že se Komise snaží nalézt řešení, která by odstranila extrémní chudobu miliardy lidí, je naléhavě nutné, aby Evropská unie a členské státy usilovaly o uskutečňování nových investic do zemědělství a rozvoje venkova, zejména s ohledem na nové znění SZP, o zavádění cílených mechanismů pro vytvoření dostatečných celosvětových zásob základních potravin, odstranění vlastních překážek obchodu a snížení zadlužení nejvíce postižených zemí; domnívá se, že by Komise měla při výpočtu výše rozvojové pomoci více zohledňovat otázku zabezpečování potravin v některých zemích;

Úterý, 27. září 2011

4. kladně hodnotí dvě sdělení Komise o humanitární potravinové pomoci a zabezpečování potravin; vyzývá, aby tato dvě sdělení byla prováděna soudržným a koordinovaným způsobem s cílem lépe se vyrovnat se základními příčinami problému hladovění a nedostatku potravin a rovněž s otázkou distribuce potravin mezi zeměmi a v jejich rámci, zejména se zaměřením na nejchudší a nejvíce vyloučené skupiny společnosti; vyzývá členské státy, aby podpořily proces vytváření prováděcího plánu na podporu rámce politiky zabezpečování potravin a aby po jeho dokončení plán přijaly; vyjadřuje uspokojení nad tím, že je zvláštní pozornost věnována lidem, kteří jsou následky katastrof postiženi nejvíce, tj. ženám a dětem; domnívá se, že v případě krize je nezbytné zajistit, aby zasažené společenství bylo schopno zabezpečit si potraviny jak v krátkodobém, tak v dlouhodobém výhledu; připomíná, že krizové mechanismy nesmí být používány jako dlouhodobé řešení; vyjadřuje dlouhodobé znepokojení ohledně nepříznivých dopadů takových mechanismů, zejména na místní ekonomiky; zdůrazňuje, že udržitelná rozvojová politika by se měla zakládat na dlouhodobém přístupu a na spolupráci;

5. zdůrazňuje, že je důležité posilovat vazbu mezi pomocí, obnovou a rozvojem; požaduje, aby bylo vynaloženo více prostředků na zajištění plynulého poskytování pomoci a aby byla věnována pozornost dosažení pružnosti a vzájemné provázanosti stávajících finančních nástrojů; zasazuje se o zlepšení dialogu a o koordinaci mezi humanitárními organizacemi a agenturami pro rozvoj;

6. vyzývá EU, aby posoudila dopad svých návrhů reformy SZP na rozvoj, a tím zlepšila soudržnost mezi SZP a cíli rozvojové politiky EU,

7. vyzývá EU, aby v rámci svých programů rozvojové pomoci zvýšila podporu udržitelného drobného, malorolnického a středně velkého zemědělství, které produkuje zejména pro místní spotřebu, a aby investovala do vnitrostátně spravovaných participativních projektů, které by měly být realizovány na místní úrovni ve spolupráci se zemědělci a jejich zástupci, místními a regionálními orgány a organizacemi občanské společnosti; zdůrazňuje potřebu investovat více veřejných prostředků do výzkumu týkajícího se udržitelných zemědělsko-ekologických výrobních systémů, které současně zlepšují produktivitu a konkurenceschopnost zemědělských a venkovských oblastí;

8. trvá na tom, že v oblasti zabezpečování potravin je nutný partnerský přístup s mnoha rozvojovými subjekty, zejména místními a regionálními orgány a organizacemi občanské společnosti; zdůrazňuje, že místní a regionální orgány hrají klíčovou roli prostředníka a rozvojové platformy díky své spjatosti s daným územím a místními obyvateli a schopnosti koordinovat opatření jednotlivých aktérů; zdůrazňuje, že strukturovaný dialog mezi orgány a organizacemi občanské společnosti by měl být rozšířen i na otázky zabezpečování potravin;

9. vyzývá Komisi, členské státy a ostatní dárce rozvojové pomoci, včetně nevládních organizací, aby své investice více zaměřovaly na zemědělské odvětví, aby tak místní obyvatelé měli důvod v dané oblasti zůstat;

10. připomíná, že je důležité podporovat zemědělství v rozvojových zemích a poskytovat dostatečnou část rozvojové pomoci EU na zemědělství; lituje, že od osmdesátých let minulého století došlo k dramatickému poklesu výše rozvojové pomoci určené na zemědělství, a vítá skutečnost, že se uznává potřeba tento trend zvrátit; vyzývá Komisi, aby se ve své rozvojové pomoci přednostně zaměřovala na zemědělství včetně pomoci zemědělcům k přístupu na trhy;

11. připomíná, že většina znevýhodněných společenství žije ze zemědělství, a proto je uskutečnění rozvojového cíle tisíciletí č. 1 podmíněno rozvojem udržitelného zemědělství a řádným zohledněním výsledků analýzy IAASTD; domnívá se, že zejména drobné zemědělství je odpovědí na otázku, jak zajistit přístup k dostatečnému zabezpečení potravin, přičemž na jedné straně klade důraz na posílení zásadní role žen, zejména prostřednictvím zpracování produktů na místě a všeobecného zavedení půjček a mikroúvěrů, a na druhé straně zdůrazňuje význam družstev malých výrobců při definování účinných zemědělských a obchodních politik;

Úterý, 27. září 2011

12. připomíná, že pro rozvoj zemědělského odvětví jsou potřebné dlouhodobé investice ve všech fázích hodnotového řetězce od výrobce až ke spotřebiteli; považuje za důležité vytvořit nezbytnou infrastrukturu, například silnice, propojení s trhy a poskytování informací týkajících se samotných trhů a možnosti diverzifikace výrobků;

13. domnívá se, že strategie pomoci rozvojovým zemím musí nezbytně zahrnovat vzdělávací a školicí projekt zaměřený na tvorbu pracovních míst, který umožní mladým lidem studium udržitelného zemědělství, aby mohli produkovat kvalitněji, specializovaným a udržitelným způsobem, čímž se omezí odliv obyvatelstva z venkovských oblastí a sníží chudoba;

14. v této souvislosti zdůrazňuje, že příjem zemědělců musí být dostatečný nejen pro pokrytí vlastních potravinových potřeb, ale i potřeb v oblasti vzdělávání a investic;

15. zdůrazňuje, že je klíčové, aby byly do jednotlivých fází provádění zemědělské politiky v rozvojových zemích zapojeny místní zemědělské organizace, a že by proto Evropská unie měla usilovat o posílení místních sdružení s cílem zajistit ochranu zájmů místních společenství;

16. souhlasí s tím, že programy pomoci EU by se měly zaměřovat na udržitelnou, zejména malou a středně velkou produkci potravin, jak to doporučuje zpráva IAASTD, a na přístupy, které posilují biologickou rozmanitost, předcházet degradaci úrodné půdy a podporovat postupy s nízkými vnějšími vstupy a zároveň zvyšovat zemědělskou produktivitu v rozvojových zemích, čehož může být dosaženo prostřednictvím lepšího přístupu drobných a středních zemědělců k úvěrům a mikroúvěrům se spravedlivými úroky a podmínkami;

17. domnívá se, že EU by měla přispívat k podpoře využívání semen místních plodin, které se přizpůsobily klimatickým podmínkám v rozvojových zemích, vzhledem k tomu, že skladování tohoto osiva a obchodování s ním nebo jeho dodávání zemědělcům je snadné, protože se na ně nevztahují práva duševního vlastnictví;

18. vyzývá EU a rozvojové země, aby vytvořily společné výzkumné a vzdělávací kapacity v oblasti metod a nových technologií udržitelného zemědělství, zejména prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru a společných podniků, včetně produkce přidané hodnoty v okamžiku shromažďování potravin a jejich skladování při balení a zpracovávání;

19. trvá na tom, že je třeba posílit výzkum založený na veřejném financování a na předávání znalostí v oblasti udržitelného zemědělství a na podpoře činností, které posilují postavení drobných zemědělců při optimalizaci zemědělských výstupů a přizpůsobování se výzvám spojeným se změnou klimatu a zvýšenou poptávkou po zdrojích;

20. vyzývá k vytvoření mechanismů na ochranu lesů, domorodých obyvatel, mokřadů a tradičních zemědělských postupů ve vyvážejících třetích zemích;

21. domnívá se, že s ohledem na nárůst světové populace a zvyšující se požadavky na přírodní zdroje je důležité stanovit na celosvětové úrovni udržitelnější, účinné a energeticky méně náročné způsoby produkce; žádá, aby bylo poskytování pomoci ze strany EU a členských států vázáno na rozvoj udržitelných a energeticky soběstačných systémů zemědělské produkce a aby část této pomoci přispívala k vytváření nástrojů pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů (založené například na využívání větru a slunce) a pro správu vodních zdrojů;

22. zdůrazňuje, že v kontextu jednání o fondu OSN pro změnu klimatu by se Evropská unie měla zasazovat o to, aby byla značná část prostředků přidělených rozvojovým zemím skutečně využívána k posílení místních zemědělských politik, přičemž bude řádně zohledněn udržitelný sociální a environmentální rozvoj;

Úterý, 27. září 2011

23. vyzdvihuje skutečnost, že pokud se drobní zemědělci, a zejména ženy, v rozvojových zemích mají stát nejen udržitelnými, ale rovněž plně využít svůj rozvojový potenciál, musí mít větší přístup k mikroúvěrům, včetně neziskových mikroúvěrů, aby mohli investovat do kvalitnějšího osiva, hnojiv a zavlažovacích mechanismů a potřebných nástrojů pro ochranu plodin, aby svou sklizeň ochránili před škůdci a chorobami;

24. zdůrazňuje, že je nutné rozšířit činnosti a politiky, jež jsou zaměřené na výživu či s výživou souvisejí, a lépe koordinovat dárcovskou činnost v této oblasti na vnitrostátní, evropské i mezinárodní úrovni;

25. zdůrazňuje, že je nutné poskytnout drobným zemědělcům v rozvojových zemích větší přístup k majetkovým právům, aby drobní vlastníci půdy mohli své vlastnictví prokázat a využít jej jako záruku za půjčky, které potřebují ke zvýšení své produkce;

26. vyzývá Komisi, aby podporovala rozvoj zemědělsko-zpracovatelských kapacit v partnerských zemích s cílem snížit posklizňové ztráty, prodloužit možnost skladování a trvanlivost potravin, rozvíjet lepší skladovací kapacity, aby se tak předešlo ztrátám v důsledku zkaženého zboží, které jsou v současné době v rozvojových zemích po celém světě velice vysoké, zlepšit přístup na místní trhy a vytvořit důstojné pracovní podmínky pro místní obyvatele; vyzývá EU a její členské státy, aby vynaložily maximální úsilí pro usnadnění přenosu technologií, odborných znalostí a pomoci s budováním kapacit do rozvojových zemí;

27. vyzývá Komisi, aby zohlednila úlohu vyprahlé a polovypřahlé půdy, se zvláštním ohledem na živočišnou výrobu, jelikož z těchto regionů s vyprahlou a polovypřahlou půdou plynou největší dodávky masa pro více urbanizované oblasti;

28. připomíná, že právo na přiměřenou výživu je jedním ze základních lidských práv; naléhavě vyzývá partnerské země, aby uplatňovaly nezávazné pokyny FAO týkající se práva na výživu;

29. připomíná, že zemědělský rozvoj musí být založen na právu na potravu a na výrobu potravin; zdůrazňuje, že EU musí uznávat a bránit potřebu rozvojových zemí dosáhnout zabezpečení potravin (jak z hlediska množství, tak kvality) a právo těchto zemí dosáhnout maximální soběstačnosti; v tomto ohledu poukazuje na závazek EU postupně zrušit vývozní subvence, k čemuž by mělo docházet souběžně s obdobnými opatřeními partnerů v rámci WTO; zároveň upozorňuje, že je třeba zajistit rovný přístup místních obyvatel těchto zemí k potravinám;

30. připomíná význam konceptu zabezpečení potravin, který je definován jako schopnost země nebo regionu demokraticky uplatňovat své vlastní zemědělské a potravinové politiky, priority a strategie prostřednictvím udržitelného zemědělského modelu; připomíná, že stávající produkční kapacity v některých rozvojových zemích nemusí pokrývat jejich potřeby a že dosažení dlouhodobého zabezpečení potravin vyžaduje snížení závislosti na dovozu prostřednictvím tvorby domácích kapacit;

31. připomíná, že přístup k zabezpečování potravin musí vycházet z globálního rámce opětovně zaměřeného na politiku v oblasti potravin a přesahujícího potravinovou pomoc a také ze vzájemné spolupráce mezi dárci navzájem i mezi dárci a příjemci pomoci v rámci posíleného místního partnerství; připomíná, že politiky přijímajících zemí mají zásadní význam, pokud jde o ochotu poskytovat základní veřejné statky, jako je vnitřní mír nebo investice do venkovské infrastruktury;

32. vítá rozhodnutí, aby se problematika výživy zahrnula do programů EU; vyzývá Komisi, aby k této problematice vypracovala zvláštní sdělení; žádá, aby byl aspekt výživy natrvalo začleněn do politik zabezpečování potravin a zásahů do zemědělského odvětví;

Úterý, 27. září 2011

33. vyzývá Komisi, aby uznala stěžejní roli žen, kterou při zabezpečování potravin a výživy sehrávají jako pracovníce v drobném zemědělství, a aby investovala do programů, které tyto ženy specificky podporují; připomíná, že je třeba patřičně uznat význam žen při zabezpečování výživy pro ně samotné a jejich děti, a proto by měla být živobytí žen chráněna a musí se zvýšit jejich znalosti o vhodné výživě; trvá na tom, že by se strategie EU měla rovněž zaměřit na provádění takových opatření, která zajistí, že ti nejohroženější, obzvláště ve venkovských oblastech, budou moci využít odbornou přípravu zemědělců, vzdělávání o oblasti výživy, zdraví a pracovních podmínek a v případě potřeby také záchrannou síť;

34. vyzývá Komisi a mezinárodní organizace, jako je FAO, aby pokračovaly v procesu průběžných konzultací s celosvětovou občanskou společností a dalšími nevládními činiteli, zejména pak s organizacemi zastupujícími zemědělce, rybáře a chovatele, jejichž zapojení zásadně přispívá k přijetí konkrétních opatření pro zlepšení výroby potravin;

35. s ohledem na prognózy počtu obyvatel organizace FAO, podle kterých bude do roku 2025 více než polovina obyvatel rozvojových zemí (asi 3,5 miliardy lidí) žít v městských oblastech, se domnívá, že politika podpory městského zahradničení by mohla představovat cestu z chudoby, a to díky nízkým počátečním nákladům, krátkým produkčním cyklům a vysokým výnosům na jednotku času, půdy a vody, a mohla by učinit nová města zelenějšími;

36. naléhavě vyzývá EU, aby podporovala iniciativu OSN zaměřenou na minimální úroveň sociální ochrany, která by pomohla uspokojit základní potravinové potřeby chudého obyvatelstva;

37. naléhavě žádá Komisi, aby se zaměřila na problém podvýživy, zejména podvýživy matek a novorozenců, a aby do své rozvojové politiky začlenila řádné víceoborové strategie zaměřené na výživu;

38. zdůrazňuje, že zvláštní zpravodaj OSN pro právo na potraviny konstatoval, že účast producentů potravin je rozhodující pro úspěch agro-ekologického zemědělství a stimuluje dlouhodobé vzdělávání zemědělců; vyzývá proto výrobce potravin v rozvojových zemích, aby se zapojili do globálních i místních nevládních organizací a zemědělských sdružení;

39. vyzývá Komisi a Radu, aby podporovaly a prosazovaly inovační finanční nástroje, k nimž patří mezinárodní daň z finančních transakcí; připomíná, že tyto nástroje by měly doplňovat cíl, který stanovila OSN a jenž spočívá v poskytnutí 0,7 % HND na rozvojovou spolupráci; současně zdůrazňuje, že úkolem rozvojových zemí je zvýšit úsilí v daňové oblasti, zejména pokud jde o výběr daní a boj proti daňovým únikům;

Účinná opatření proti kolísání cen potravin a nekontrolovanému skupování půdy: omezení spekulací na trzích s potravinami a zemědělskými komoditami

40. vyjadřuje své znepokojení, že rok 2008, tedy rok globální potravinové krize, byl zároveň rokem s největší roční produkcí pšenice ve světových dějinách, a zdůrazňuje v této souvislosti negativní dopad spekulace na indexy cen komodit;

41. upozorňuje na strukturální příčiny kolísání cen a důrazně vyzdvihuje skutečnost, že k fluktuaci cen zásadním způsobem přispěly spekulace s deriváty základních potravinových komodit; přijímá závěry zvláštního zpravodaje OSN pro právo na výživu, pokud jde o úlohu, kterou při ovlivňování indexů cen komodit sehrávají velcí investoři;

Úterý, 27. září 2011

42. zdůrazňuje, že stabilitu na potravinových trzích nedávno nepříznivě ovlivnila i celá řada dalších nepředvídatelných faktorů, včetně katastrofy v Japonsku, bezprecedentní vlny politických nepokojů, která zachvátila řadu zemí v severní Africe a na Blízkém východě, dalšího výrazného zvýšení cen ropy, přetrvávající nejistoty na finančních trzích a ve světovém hospodářství;

43. domnívá se, že finanční spekulace a narůstající liberalizace finančních trhů a obchodování se zemědělskými produkty významně přispívají ke kolísání cen a že je třeba zřídit regulační mechanismy, které zajistí určitý stupeň stability trhu; domnívá se, že by se měla zvýšit transparentnost trhu, aby byly zajištěny spravedlivé odměny pro zemědělce a rentabilita tohoto odvětví, což povede k zabezpečení potravin; vyzývá zejména, aby byly jasně zjištěny subjekty zapojené do obchodování s potravinami a aby byl proveden důkladný rozbor mechanismů přenosu spekulace s potravinářskými produkty na místních a světových trzích;

44. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby učinily konkrétní kroky k účinnému boji proti finančním spekulacím s obilím a potravinami;

45. domnívá se, že komoditní deriváty se od ostatních finančních derivátů liší a že přístup k tomuto trhu by měl být lépe regulován;

46. domnívá se, že Evropská unie by měla přijmout opatření k obnovení světových zásob potravin, které poté, co v roce 2007 dosáhly rekordně nízkého objemu, přispěly ke spekulacím, jež ovlivnily ceny zemědělských produktů na celosvětové úrovni, což mělo velmi znepokojivé dopady na rozvojové země;

47. vyzývá k navýšení, lepší správě a vhodnějšímu skladování fyzických obilných a potravinových zásob na národní a regionální úrovni a k posílení mezinárodní koordinace a kontroly, čímž by se zajistila ochrana proti kolísání cen a bylo by možné lépe a rychleji reagovat na potravinové krize;

48. vyjadřuje hluboké znepokojení nad skupováním půdy ve velkém objemu, k němuž v současné době v rozvojových zemích dochází ze strany zahraničních investorů na úkor tamních drobných a středních zemědělců a také na úkor zabezpečování potravin na místní, regionální a vnitrostátní úrovni; vyzývá proto EU, aby vlády rozvojových zemí vybízela, aby se zavázaly k pozemkové reformě, a zabezpečily tak vlastní nictví pozemků místních zemědělců a malých a středních zemědělců – zejména žen – a zabránily zabírání půdy ze strany korporací;

49. zdůrazňuje, že k půdě musí mít přístup všichni, že je třeba chránit vlastnická práva, nájemní práva a užívací práva k pozemkům místních drobných zemědělců a přístup místního obyvatelstva k přírodním zdrojům, aby se zabránilo dalšímu spekulativnímu skupování půdy, které již v některých oblastech světa, zvláště v Africe, dosahuje znepokojujících rozměrů;

50. vyjadřuje přání, aby se v rámci programů evropské pomoci a akčních programů co nejvíce využívaly znalosti místních zemědělců v oblasti produkce potravin;

51. vybízí k přijetí nezávazných pokynů FAO pro koupi pozemků a k zajištění toho, aby je jejich účastníci dodržovali, dále vyzývá k přísným závazným vnitrostátním a mezinárodním pravidlům v oblasti koupi pozemků; zdůrazňuje, že smluvní jednání by měla být transparentní a měla by umožňovat účast parlamentů a volených zástupců místních a regionálních orgánů po konzultaci občanské společnosti;

Úterý, 27. září 2011

52. považuje za nezbytné zajistit, aby místní společenství a instituce měly pravomoc a kapacitu k jednání, které jim umožní zajistit rozvoj místního zemědělství; navrhuje vypracovat kodex chování, který by investory povzbuzoval, aby usilovali o zvyšování zemědělské produktivity a zlepšování životní místního obyvatelstva;

53. upozorňuje na to, že zahraniční investoři skupují nejen půdu, ale také licence k rybolovu; zdůrazňuje, že je nutné zajistit transparentnost a účast národních parlamentů a občanské společnosti na smluvních jednáních, a zároveň zdůrazňuje, že je nutno vést seznam dohod uzavřených ve veřejném sektoru;

54. vyzývá ke zřízení mechanismů, které zabrání tomu, aby místní zemědělce a jejich schopnost produkce potravin pro místní obyvatelstvo vyřazovala ze hry cenová nabídka jejich zahraničních konkurentů;

55. připomíná Komisi a partnerským zemím pozitivní vliv zemědělsko-ekologických výrobních systémů na zmírňování dopadů změny klimatu, přičemž dlouhodobé zabezpečení potravin závisí na řešení environmentálního dopadu výroby tak, aby byly chráněny přírodní zdroje a zachovány dodávky potravin; zdůrazňuje však, že hlavním účelem zemědělské podpory regionům, v nichž panuje naléhavý nedostatek potravin a hlad, musí být zvýšení produkce potravin a lepší přístup k potravinám;

56. vítá úsilí skupiny G-20 o řešení otázky kolísání cen a zabezpečování potravin;

57. vyjadřuje hluboké obavy, pokud jde o úbytek přírodních zdrojů a zachování efektivních podmínek zemědělské výroby, včetně kvality půdy, přístupu k vodě a předcházení znečišťování životního prostředí; trvá na tom, že všechny zúčastněné strany, zejména zemědělci, místní a regionální orgány a organizace občanské společnosti, by měly hrát významnou úlohu při vytváření strategie udržitelného rozvoje zemědělství;

Soudržnost politik ve prospěch rozvoje: dopad politik EU na celosvětové zabezpečování potravin

58. domnívá se, že zabezpečení potravin by nemělo být ohroženo rozvojem produkce biopaliv; žádá proto o vyvážený přístup, který by upřednostňoval novou generaci biopaliv využívajících odpad ze zemědělství a lesnictví (slámu a jiný odpad ze sklizně, hnůj, bioplyn atd.) místo potravinářských plodin, čímž by se předcházelo soupeření mezi produkcí potravin a energie; domnívá se rovněž, že EU by měla zajistit, aby dovoz biopaliv z rozvojových zemí splňoval kritéria udržitelnosti;

59. naléhavě vyzývá k tomu, aby SZP na období po roce 2013 byla vypracována v globálnější perspektivě a aby se v jejím rámci dodržovala zásada „neškodit“ potravinovým trhům v rozvojových zemích;

60. vyzývá Komisi, aby provedla hodnocení dopadu SZP, které bude analyzovat její vnější vliv na mezinárodní potravinové trhy a zabezpečení potravin v rozvojových zemích;

61. naléhavě žádá Komisi, aby zkoumala problém plýtvání potravinami v rámci EU, neboť až 40 % potravin, které jsou k dispozici, včetně potravin vyrobených v rozvojových zemích a dovezených do EU, je podle odhadů vyhozeno, a aby navrhla efektivní opatření k řešení tohoto problému a ke zlepšení spotřebitelského chování;

Úterý, 27. září 2011

62. vyzývá k úplnému upuštění od dotací na vývoz;
63. žádá, aby Komise zajistila, aby vnější rozměr současné reformy společné rybářské politiky byl v souladu s rozvojovými politikami EU;
64. vyzývá Komisi, aby zajistila, aby kodex chování FAO pro odpovědný rybolov byl dodržován v zemích, s nimiž má EU dohody o partnerství v oblasti rybolovu, zejména pokud jde o doporučení poskytovat místním drobným rybářům preferenční přístup ke zdrojům;
65. zdůrazňuje, že odvětví rybolovu je v mnoha zemích klíčové pro zaměstnanost a zabezpečení potravin, a proto by všechny rozvojové země měly mít nárok na podporu tohoto odvětví ze strany EU, aby rozvíjely vlastní udržitelný rybolov, výzkum, kontrolu a vymáhání předpisů v boji proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu;
66. vyzývá k reformám, které rozšíří příležitosti rozvojových zemí k přístupu na trh a umožní jim konkurenceschopné působení na vlastních vnitrostátních a regionálních trzích;
67. připomíná, že Evropská unie musí zajistit maximální soulad mezi svými politikami v oblasti spolupráce a rozvoje na jedné straně a obchodními politikami na straně druhé a zohledňovat potřeby a zájmy jak členských států EU, tak rozvojových zemí;
68. domnívá se, že EU by měla podporovat regionální integraci a udržitelný rozvoj místních zemědělských a potravinářských trhů v rozvojových zemích, zejména regionální obchodní dohody podporující rozvoj rentabilní a udržitelné produkce a zpracovatelských kapacit na místní úrovni a že by měla věnovat podstatnou část své rozvojové pomoci právě na tento cíl;
69. opětovně vyjadřuje své znepokojení nad obchodní strategií EU, která v některých případech neumožňuje podporu rozvoje; vyzývá proto k uzavření spravedlivých obchodních dohod podporujících rozvoj, protože takové dohody jsou pro řešení otázky celosvětového zabezpečení potravin zásadní;
70. připomíná, že zabezpečení potravin vyžaduje soudržnost a koordinaci jednotlivých odvětvových politik na úrovni EU, tzn. politiky rozvoje, SZP, společné obchodní politiky, energetické politiky a programů výzkumu,
71. domnívá se, že by Komise měla v Evropské unii podporovat bílkovinné plodiny s cílem poskytnout Unii větší soběstačnost, a přispět tak k diverzifikaci zemědělství v rozvojových zemích, jejichž zemědělské politiky jsou často orientovány čistě na vývoz a přístup k zahraničním trhům na úkor dobrých životních podmínek a potřeb místních společenství;
72. naléhavě žádá Komisi, aby se při probíhajících jednáních o dohodách o hospodářském partnerství zaměřila na rozvojové otázky a aby rozvojovým zemím rozšířila prostor pro jednání úpravou obchodních pravidel, především aby uplatňovala ochranné doložky pro dosažení místního udržitelného rozvoje hospodářské kapacity v rozvojových zemích; zdůrazňuje, že vývozní omezení používaná rozvojovými zeměmi a ochrana vznikajícího průmyslu jsou rozvojovými nástroji, které mohou být využity k posílení místní výroby a zabezpečení potravin; požaduje, aby Komise při jednáních WTO zaujala postoj silně zaměřený na rozvoj; vyzývá Komisi, aby při mezinárodních obchodních jednáních uplatňovala přístup založený na dodržování lidských práv a aby na smlouvy se třetími zeměmi uplatňovala posuzování dopadu na oblast lidských práv;

Úterý, 27. září 2011

73. vyzývá Komisi a členské státy, aby podpořily úmluvu založenou na potřebách, ve které je úroveň závazku potravinové pomoci dárců provázána s potřebami lidí a zaručenými objemy odběru místního zboží v přijímajících zemích;

74. vyjadřuje hlubokou obavu z nedostatečné transparentnosti, informovanosti a zapojení příslušných zúčastněných stran do nynějších jednání o Úmluvě o potravinové pomoci;

*

* *

75. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

Jednostranná prohlášení vložených do zápisu ze zasedání Rady

P7_TA(2011)0411

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 27. září 2011 o jednostranných prohlášeních vložených do zápisu ze zasedání Rady (2011/2090(INI))

(2013/C 56 E/09)

Evropský parlament,

- s ohledem na dopis předsedy Konference předsedů výborů předsedovi Výboru pro ústavní záležitosti ze dne 8. prosince 2009,
- s ohledem na interinstitucionální dohodu o společných pokynech k redakční kvalitě právních předpisů Společenství ⁽¹⁾ ze dne 22. prosince 1998,
- s ohledem na odpovědi Rady a Komise na otázky k písemnému zodpovězení P-3977/2010 a E-3981/2010,
- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro ústavní záležitosti (A7-0269/2011),
- A. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr má jasnou a výlučnou pravomoc rozhodovat ve věcech výkladu právních předpisů Unie, ať už primárních nebo sekundárních,
- B. vzhledem k tomu, že Soudní dvůr opakovaně potvrdil, že prohlášení nejsou právně závazná,
- C. vzhledem k tomu, že Rada má povinnost Parlament plně informovat o svých stanoviscích v souvislosti s legislativními postupy ⁽²⁾,
- D. vzhledem k tomu, že podle Smlouvy mají orgány povinnost mezi sebou loajálně spolupracovat ⁽³⁾,
- E. vzhledem k tomu, že jednostranná prohlášení členských států nebo Rady mohou negativně ovlivnit legislativní pravomoci Parlamentu, poškozují kvalitu právních předpisů Unie a narušují zásadu právní jistoty,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 73, 17.3.1999, s. 1.

⁽²⁾ Článek 294 SFEU (v prvním čtení).

⁽³⁾ Článek 13 Smlouvy o Evropské unii.